

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 marca 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z dnia 17 marca 2022 r., poz. 622) w rozdziale **42. Kultura średniowiecznej Polski** na poziomie rozszerzonym należy wyjaśnić znaczenie polskiej szkoły prawa narodów z XV w.

42. Kultura średniowiecznej Polski

Strona 434 dół, nowy podrozdział

R

Polska szkoła prawa narodów

Powstanie uniwersytetu w Krakowie wkrótce spowodowało pojawienie się kadry uczonych zajmujących się nie tylko kwestiami naukowymi czy pracą ze studentami, lecz także doradzaniem polskim władcom w ważnych sprawach międzynarodowych i podczas misji dyplomatycznych. Sukcesy w tej dziedzinie odnieśli zwłaszcza prawnicy z **polskiej szkoły prawa narodów**, która ukształtowała się w XV w. jako jedno z następstw sporów toczonych z Krzyżakami.

Za jej najwybitniejszych przedstawicieli uważamy **Stanisława ze Skarbimierza** oraz **Pawła Włodkowica**. Pierwszy z nich w przededniu wielkiej wojny z zakonem wygłosił mowę o wojnie sprawiedliwej i niesprawiedliwej. Wskazywał prawa i obowiązki wszczynających wojnę, sposoby jej prowadzenia, a co najważniejsze – zwracał uwagę na kwestię praw pogan. W przeciwieństwie do większości ówczesnych uczonych Stanisław ze Skarbimierza nie odbierał niechrześcijanom prawa do własnych państw. Uważał, że nie należy nikogo nawracać siłą, co godziło w sens istnienia państwa zakonu krzyżackiego. Wykazywał tym samym słuszność i legalność podjętego przez Władysława Jagiełłę starcia z Krzyżakami, którzy oskarżali władcę o nieszczerą nawrócenie i pozorną chrystianizację Litwinów.

W podobnym tonie wypowiadał się drugi z uczonych krakowskiego uniwersytetu – Paweł Włodkowic. Do historii przeszło jego wystąpienie na soborze w Konstancji (zob. s. 417). Stając przed międzynarodowym gremium, nie koncentrował się na sporze polsko-krzyżackim, tylko – podobnie jak Stanisław ze Skarbimierza – zwrócił uwagę na prawo pogan do posiadania państw, czym zakwestionował uprawnienia cesarza do dysponowania ziemiami niechrześcijan. Dowodził także, że wojną sprawiedliwą jest tylko ta podjęta w odpowiedzi na atak pogan. Jego słowa spotkały się z uznaniem zgromadzonych, a przedstawiciel Krzyżaków musiał odwołać swoje oskarżenia skierowane przeciwko polskiemu władcy.

Teorie obu krakowskich uczonych miały ogromny wpływ na rozwój prawa międzynarodowego. Stanisław ze Skarbimierza i Paweł Włodkowic byli również jednymi z prekursorów szeroko rozumianej tolerancji wyznaniowej, a wypracowane przez nich stanowisko odzwierciedlało przekonania Jagiełły i polskich uczonych.